

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte - Petru Ursache,

judecătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma,
Anatolie Țurcan,

judecând, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpatul Burcă Igor și avocatul acestuia, Bodean Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, în cauza penală în privința lui

Burcă Igor XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în mun. XXXXX, str. XXXXX XXXXX, XXXXX, XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

instanța de fond: 01.07.2016-23.02.2017;

instanța de apel: 24.03.2017-17.05.2017;

instanța de recurs: 15.08.2017-06.03.2018,

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 23 februarie 2017, Burcă Ig. a fost achitat pe capătul de învinuire privind dobândirea ilicită prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor SRL „Daconis”, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Burcă Ig. a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de către reprezentantul părții vătămate, a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Burcă Ig. în beneficiul SA „Consum”, a sumei de 2 559 116 lei, cu titlu de prejudiciu material și sumei de 2 000 lei, pentru cheltuielile de asistență juridică, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, în perioada lunii martie 2015 până în luna august 2015, data nu a fost posibil de stabilit cu certitudine de către organul de urmărire penală, Burcă Ig., urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul efectuării lucrărilor de fațadă a unui imobil din str. Mihail

Sadoveanu, 15, mun. Chişinău, în mod ilegal a deposedat SA „Consam”, de bunuri în sumă de 2 559 116 lei, valoarea a cinci apartamente.

Astfel, în temeiul contractului de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.03.2015, încheiat între SA „Consam”, în persoana lui Cuconescu N. și SRL „Masem-Grup” în persoana lui Burcă Ig., ultimul s-a obligat să execute lucrări de finisare a fațadei casei de locuit de pe str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chişinău, în suma totală de 3 792 283 lei, iar în schimb beneficiarul urma să se achite cu antreprenorul prin transmiterea drepturilor investiționale asupra apartamentelor: nr. 42, 51, 53, 57 și 60 din casa nou construită, în sumă totală de 3 843 900 lei. După începerea lucrărilor de construcție, administratorul SRL „Masem-Grup”, Burcă Ig., a cesionat drepturile investiționale asupra 5 apartamente către persoane terțe, primind în acest sens și acordurile scrise ale administrației SA „Consam”, convingându-i, că toate obligațiile companiei SRL „Masem-Grup”, de executare a lucrărilor vor fi respectate cu strictețe.

Imediat după primirea acordurilor de cesionare a drepturilor investiționale și înstrăinarea apartamentelor către alte persoane, administratorul SRL „Masem-Grup”, Burcă Ig., a stopat lucrările de construcție, executând doar o parte a lucrărilor de finisare a fațadei blocului locativ în sumă de 1 233 167 lei, ce se confirmă prin procesul-verbal de cercetare a lucrărilor executate nr. 1, întocmit de către reprezentanții companiei SA „Consam” și angajații SRL „Masem-Grup” - contabilă Turuta N. și dirigintele de șantier, Calarașan I.

Astfel, administratorul SRL „Masem-Grup”, în persoana lui Burcă Ig., de la bun început nu a avut intenții să execute obligațiile asumate prin contractul de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.03.2015, iar după ce a primit acordul de înstrăinare a 5 apartamente, le-a vândut altor persoane, iar banii primiți în urma vânzării apartamentelor nu i-a reflectat în evidența contabilă a SRL „Masem-Grup”, însușind în mod ilegal aceste sume bănești.

Ca urmare, profitând de încrederea acordată, fără a întreprinde careva acțiuni în vederea executării lucrărilor de construcție în conformitate cu prevederile contractului de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.03.2015, încheiat cu SA „Consam”, Burcă Ig. a însușit ilegal banii obținuți, în urma vânzării apartamentelor cesionate, folosindu-i în scopuri personale, prin ce a dobândit ilicit de la SA „Consam”, bunuri în valoare de 2 559 116 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Burcă Ig. a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Tot el, a fost învinuit de faptul că, urmărind scopul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, în calitate de administrator al SRL „Masem-Grup”, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 23 din 14.05.2015, încheiat între SRL „Masem-Grup”, în persoana lui Burcă Ig. și SRL „Daconis”, în persoana administratorului Scutaru N., știind cu certitudine, că nu va achita mărfurile ce urma să le primească, necăutând la faptul că la data încheierii contractului Burcă Ig. deja cesionase drepturile patrimoniale asupra a două dintre apartamentele

primite de la SA „Consam”, în perioada 14.05.2015-13.08.2015, conform facturilor fiscale, a primit de la SRL „Daconis”, materiale de construcție în sumă totală de 493 557 lei, dintre care materiale în sumă de 185 814 lei, au fost returnate furnizorului SRL „Daconis”, iar restul mărfurilor în sumă totală de 307 742 lei, au fost însușite în mod ilegal de către Burcă Ig., fără a fi achitate.

Ca urmare, profitând de încrederea acordată, fără achitarea mijloacelor bănești pentru materialele primite de la SRL „Daconis”, Burcă Ig. a însușit ilegal banii obținuți, a dobândit ilegal de la SRL „Daconis”, bunuri în sumă de 307 742 lei.

Acțiunile lui Burcă Ig., pe acest capăt al învinuirii, au fost calificate de procuror conform art. 190 alin. (5) Cod penal.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri inculpatul și avocatul acestuia, Pleșca V. care au solicitat:

avocatul Pleșca V., casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat, deoarece fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului declarat, autorul acestuia a invocat următoarele aspecte:

- fiind analizate acțiunile lui Burcă Ig. calificate în prezenta cauză penală drept escrocherie, prin prisma probelor administrate în prezenta cauză penală se constată că faptei lui nu-i corespund elementele componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal;

- nu este stabilit asupra căror relații sociale și bunuri, care este valoarea acestora, ar fi atentat inculpatul;

- inculpatul este judecat în baza unor copii;

- copiile unor acte contradictorii care nu justifică valoarea lucrărilor executate și copii de documente contabile întocmite de persoane dubioase în circumstanțe incerte, care nu ar fi fost suficiente pentru a da curs unei cereri de chemare în judecată să-l condamne pe Burcă Ig. într-un proces penal;

- datele indicate în învinuire și sentința de condamnare precum că *„imediat după primirea acordurilor de cesionare a drepturilor investiționale și înstrăinarea apartamentelor către alte persoane, administratorul SRL „Masem Grup”, Burcă Ig. a stopat lucrările de construcție, executând doar o parte a lucrărilor de finisare a fațadei blocului locativ în sumă de 1 233 167 lei. Astfel, administratorul SRL „Masem-Grup”, în persoana lui Burcă Ig. de la bun început nu a avut intenții să execute obligațiile asumate prin contractul de antrepriză nr. 30/03 din 30.03.2015”, nu corespund adevărului și sunt combătute prin probele administrate în cadrul cercetării judecătorești;*

- acțiunea civilă înaintată de SA „Consam”, în valoarea indicată nu este confirmată prin probe și în conformitate cu prevederile art. 225 alin. (2) Cod de procedură penală, este pasibilă respingerii.

inculpatul, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat, deoarece fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului declarat, autorul acestuia a invocat următoarele argumente:

- instanța de judecată a descris toate probele prezentate de părți în cadrul cercetării judecătorești, însă a analizat numai unele dintre acestea, invocând mai multe critici cu privire la esența acestora și fără a se expune cu privire la celelalte probe cercetate;

- instanța de fond neîntemeiat a dispus respingerea cererilor inculpatului și ale avocatului acestuia cu privire la efectuarea expertizei tehnico-economică;

- instanța de fond a încălcat principiul egalității armelor și dreptul inculpatului la apărare, punând la baza sentinței de condamnare procesul-verbal de recepție a lucrărilor care a fost întocmit de către SA „Consam”;

- faptul că inculpatul a solicitat expertiza contra argumentează critica instanței de fond asupra evenimentului precum că instanța a apreciat acțiunile inculpatului fără fundamentare și a avut un caracter nerealizabil asupra volumului dat de lucru, mai mult ca atât, era conștient de faptul că instanța de fond nu îi va acorda posibilitatea să se prezinte adevărul de cost la astfel de lucrare, dar a admis în mod nejustificat, procesul-verbal de recepție a lucrărilor care este un document falsificat, punându-l la baza sentinței de condamnare unde s-a admis în baza lui și acțiunea civilă;

- instanța de judecată s-a bazat pe declarațiile părții vătămate;

- instanța de fond a interpretat relațiile civile care sunt existente în orice întreprindere, dintre doi antreprenori ca fiind o crimă. Faptul că inculpatul a fost amăgit este reflectat prin dispunerea contractului de antrepriză, care prevede că prețul nu poate fi majorat, ci doar micșorat, iar pct. 2.3. este indicat precum că beneficiarul se achită în apartamente, adică bun imobil care deja are o evaluare de preț, ci nu un bun viitor care corespunderea de preț nu este stabilită de piața imobiliară. Blocul dat avea finalizare de 30-40 %, care, nici o companie de micro-finanțare nu putea oferi preț mai mare de creditare. Mai mult ca atât, inculpatul a îndeplinit lucru la 2/3 din tot volumul și calitativ.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, apelurile declarate au fost respinse ca fiind nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. Instanța de apel a constatat că, prima instanță pe parcursul examinării cauzei penale corect a aplicat normele legislației procesual-penale ce se referă la examinarea multilaterală, obiectivă și completă a cauzei penale cu respectarea principiului nemijlocirii, oralității și contradictorialității procesului penal, cu verificarea împrejurărilor de fapt și constatarea aspectelor de drept importante pentru justa soluționare a cauzei, printr-o cercetare amplă a probelor

administrare de organul de urmărire penală, cărora li s-a dat o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinentei, utilității, veridicității concluziei și coroborării reciproce.

În acest sens, instanța de apel a stabilit că vinovăția inculpatului pe episodul de escrocherie în privința părții vătămate SA „Consam” și-a găsit confirmare prin probele administrate, ce au servit obiect de cercetare în instanța de fond fiind suplimentar verificate în instanța de apel, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat a fost apreciată ca fiind o metodă de apărare în vederea evitării răspunderii penale.

Instanța de apel analizând argumentele invocate de avocat și inculpat în cererile de apel în susținerea poziției de nevinovăție a ultimului a constatat că, acestea nu și-au găsit confirmare în cadrul cercetării judecătorești și se combat în totalitate de probele administrate de acuzatorul de stat.

Așadar, în ceea ce privește capătul de acuzație incriminat inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, instanța de apel a constatat că, inculpatul neavând un suport economic bine organizat a încheiat contractul de antrepriză, conform căruia s-a obligat să execute lucrări de finisare a fațadei casei de locuit din mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 15, în sumă totală de 3 792 283 lei. La fel, s-a constatat că inculpatul nu dispunea de mecanisme specifice pentru demararea lucrărilor, nu avea angajați și specialiști în domeniu, fapt care se confirmă și prin declarațiile martorilor Călărășan I. și Vartic M., care au declarat că au început lucrările ca urmare a unor înțelegeri verbale cu inculpatul în luna aprilie 2015, însuși inculpatul a declarat că a început lucrările din surse proprii. Mai mult ca atât, instanța de apel a reținut că, reprezentantul părții vătămate SA „Consam”, Cuconescu N. a indicat că după fiecare acord în privința înstrăinării apartamentelor lucrul companiei de construcție se activează.

Totodată, instanța de apel reținut că, modalitatea de înstrăinare a apartamentelor nu era coordonată cu volumul lucrărilor executate, dar în dependență de stabilirea persoanelor care doreau să procure apartamente.

Astfel, inculpatul a indicat că la înstrăinarea unui apartament a mai adăugat bani proprii, care ulterior urmau să fie restituiți de Verlan I., apoi a declarat că astfel a procedat când a fost înstrăinat două apartamente lui Bocan A.

Tot inculpatul, a declarat că apartamentele au fost înstrăinate la un preț mult mai mic, iar banii obținuți din cesionarea apartamentelor chiar și cu un preț mai mic i-a transmis lui Budurin V. și i-a investit în SRL „Eurovalcons”.

Din conținutul declarațiilor inculpatului rezultă că suma de 2 400 000 lei, obținută ca urmare a înstrăinării apartamentelor nu a fost reflectată în evidența contabilă, aceasta fiind o omisiune, dar a fost împrumutată persoanei fizice - Burcă Ig. prin modalitatea încrederii, care la rândul său urma să presteze servicii către SRL „Masem Grup”. A utilizat banii obținuți de la cesionarea apartamentelor la alte obiecte în scopul măririi profitului întreprinderii, în baza

contractelor de antrepriză cu alte întreprinderi, iar banii parveniți de la celelalte întreprinderi erau cheltuiți pentru necesitățile companiei SRL „Masem Grup”.

În acest sens, instanța de apel a apreciat critic argumentele apelanților precum că lucrările nu au fost finisate deoarece suprafața obiectului a fost mult mai mare și că în procesul-verbal nr. 1 de recepție a lucrărilor executate pe anul 2015, la complexul locativ situat în mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 15 și borderoul de construcție montaj, nu a fost indicată corect suprafața lucrărilor efectuate, or, inculpatul însuși a confirmat faptul că a încheiat contractul de antrepriză, cât și devizul local, de fapt propus de ultimul în calitate de ofertă.

Instanța de apel a precizat că, în cazul în care inculpatul ar fi acționat ca o persoană de bună-credință, care urmărea scopul onorării obligațiilor contractuale se prezumă că până la semnarea contractului și acceptarea devizului a făcut cunoștință cu volumul de lucru respectiv și devizul local, iar în caz de constatare a unor neajunsuri, inculpatul în calitate de administrator al companiei ce urma să presteze servicii de efectuare a lucrărilor de fațadă a unui imobil, în conformitate cu pct. 9. din contract, urma să invoce aceste aspecte în adresa administrației SA „Consam”.

În acest context, instanța de apel a stabilit intenția inculpatului de a sustrage bunurile părții vătămate SA „Consam”, prin înșelăciune și abuz de încredere, dânsul cu rea-credință a ignorat orice prevedere din contract, l-a semnat, începând careva lucrări doar cu scopul intrării în posesia apartamentelor pe care le-a înstrăinat, însușind în cele din urmă mijloacele bănești.

Instanța de apel a respins ca nefondate și argumentele apelanților precum că în procesul de lucru au fost întocmite mai multe procese-verbale de recepție a lucrărilor executate și anume pentru lunile aprilie, mai, iunie, iulie, iar cel de la (f.d. 62-66), este doar pentru luna septembrie 2015, deoarece aceste afirmații rezultă din declarațiile martorului Călărășan I. care de fapt a declarat că deja în luna septembrie lucrările au fost stopate, fapt confirmat și de martorul Vartic M., care a participat la executarea lucrărilor.

În ceea ce privește argumentele apelanților precum că procesul-verbal din luna septembrie 2015, nu a fost semnat de Burcă Ig. instanța de apel a reținut că, SA „Consam”, avea obligațiunea de a construi blocul locativ, inclusiv și efectuarea lucrărilor de fațadă, care urmau să fie îndeplinite de SRL „Masem Grup”, însă din motivul că administratorul Burcă Ig. după ce a însușit banii nu s-a mai prezentat la obiect, însă cu scopul de a continua aceste lucrări SA „Consam” a fost nevoită să stabilească printr-un proces-verbal volumul de lucru efectuat, care în lipsa administratorului a fost semnat de contabilul-șef, care a eliberat factura fiscală.

De către instanța de apel au fost apreciate critic argumentele apelanților precum că, inculpatul ar fi fost judecat în baza unor copii, iar în acest context instanța a notat că, copiile actelor la care face referire apărarea și care au fost anexate la materialele cauzei penale au fost confirmate ca fiind veridice

originalului de către SA „Consam”, mai mult ca atât, aceste acte nu au constituit obiectul unui sesizări pe marginea veridicității acestora.

Cu referire la argumentele apelanților precum că în vederea stabilirii obiective a volumului real al materialelor de construcție utilizate și lucrărilor de finisare a fațadei casei de locuit de pe str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chișinău partea apărării a solicitat efectuarea expertizei tehnico-economice, care putea fi o modalitate unică de stabilire a volumului real al lucrărilor executate în lipsa documentelor acceptate de ambele părți, instanța de apel a notat că, atât prin încheierea primei instanței din 02.02.2017, cât și prin încheierea instanței de apel din 03.05.2016, s-a respins cererea apărării privind numirea expertizei tehnico-economice.

La acest capitol, instanța de apel a notat că, respingerea demersului menționat supra nu a lezat dreptul inculpatului la un proces echitabil, or, probele administrate la cauza penală, dintre care declarațiile reprezentantului părții vătămate, declarațiile martorilor, declarațiile inculpatului, în conținutul cărora sunt reflectate date despre materialele de construcții folosite, volumul de lucru efectuat, care apreciate în coraport cu actele anexate la cauză sunt suficiente în vederea stabilirii adevărului în cauza dată.

Instanța de apel a apreciat critic și argumentele apelanților referitoare la existența unor relații civile între SA „Consam” și SRL „Masem Grup”, or, din totalitatea probelor administrate la cauză s-a constatat că inculpatul în calitate de administrator al S.R.L „Masem Grup”, parte contractantă nu a acționat cu bună-credință, dânsul după ce a primit acordul de a fi înstrăinate 5 apartamente și vânzându-le terțelor persoane, a însușit aceste mijloace bănești, fără a întreprinde careva acțiuni în vederea executării lucrărilor de construcție în conformitate cu prevederile contractului de antrepriză.

În contextul circumstanțelor menționate supra, instanța de apel a constatat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute la 190 alin. (5) Cod penal, a fost pe deplin dovedită prin probele administrate la cauza penală, care au fost cercetate în instanța de fond și cercetate și verificate în instanța de apel, iar careva temeiuri de a achitare a acestuia, instanța de apel nu a stabilit.

6. Împotriva deciziei instanței de apel declară recursuri ordinare inculpatul și avocatul acestuia, Bodean I., care solicită:

inculpatul, fără a invoca vre-un temei de drept din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, prin care a fost menținută sentința de condamnare, menționând că nu este vinovat de comiterea infracțiunii imputate, fapt pe care îl va demonstra.

De asemenea, la 09.11.2017, a fost recepționată și înregistrată cererea inculpatului, prin care ultimul a solicitat amânarea examinării admisibilității recursurilor declarate, din motiv că la moment, în procedura organelor de resort se află mai multe plângeri cu referire la netemeinicia sentinței adoptate în cauză.

avocatul Bodean I., invocând temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat, autorul acestuia invocă argumente similare celor indicate anterior în apel de partea apărării și descrise în *pct. 3. al prezentei decizii*, suplimentar menționând că, în decizia contestată sânt consemnate detaliat, alegațiile expuse în apelul inculpatului și al apărătorului, însă, din conținutul acesteia rezidă că instanța a omis să se pronunțe integral asupra lor. Toate aprecierile de fapt și de drept, precum și toate concluziile instanței s-au rezumat la însușirea concluziilor și soluției adoptate de prima instanță. Fiind solidară cu concluziile instanței de fond privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare, instanța de apel a reluat motivele jurisdicției de primă instanță, fapt inacceptabil și contrar prevederilor legale.

Apărătorul susține că, instanța de apel a transcris faptele constatate de prima instanță, însă, care vin în contradicție cu întreg materialul probator administrat în instanța de fond și verificat în instanța de apel.

Instanța de apel s-a expus desfășurat în cuprinsul deciziei toate probele cercetate în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, a descris detaliat conținutul lor, le-a completat cu declarațiile făcute de părți la etapa judecării apelurilor, însă, lipsește aprecierea amplă a probatoriului administrat în cauză prin prisma argumentelor apelanților, în schimb sânt preluate concluziile primei instanțe, care au și determinat menținerea sentinței.

Instanța de apel nu a supus analizei și nu a dat nici o apreciere declarațiilor martorilor Turuța N. și Budurin V., care coroborează cu aspectele relatate de către inculpat și anume că valoarea lucrărilor de finisare la executate de SRL "Masem Grup", la complexul locative din str. Mihail Sadoveanu, 15, după calculele efectuate ar constitui suma de 2 430 000 lei.

Mai mult, instanța de apel nu a oferit niciun răspuns plauzibil la alegația apelanților referitoare la divergențele sumelor lucrărilor executate de SRL "Masem Grup", la fațada blocului locativ din str. Mihail Sadoveanu, 15.

Instanța de apel, respingând demersul apărării privind efectuarea expertizelor a încălcat principiul contradictorialității, egalității părților în proces și, contrar prevederilor art. 24 Cod de procedură penală, art. 6 CoEDO, a privat apărarea de dreptul de a prezenta probe și a dovedi nevinovăția inculpatului, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În jurisprudența CtEDO s-a conturat standardul „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*”, care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să

înlătore dubiul (*hotărârea Bragadireanu v. România, din 6.12.2006; hotărârea Orhan v. Turcia din 18.06.2002; hotărârea Irlanda v. Regatul Unit din 18.01.1978*). Adicional, Curtea a menționat că, acest standard de probă poate fi pe deplin înțeles doar prin raportare la principiul *in dubio pro reo*, care, constituie o garanție a prezumției de nevinovăție. Astfel, potrivit art. 8 Cod de procedură penală, *concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot li întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea bănuitului. învinuitului, inculpatului.*

Cele nominalizate sânt reflectate și în pct. 6 al HP CSJ „Privind sentința judecătorească” nr.5 din 19.06.2006.

6.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, solicitând inadmisibilitatea acestora ca fiind vădit neîntemeiate și lipsit de temeiuri legale.

6.2. Referință a depus și directorul “Consam” SA, Grișcenco D., care a solicitat inadmisibilitatea recursurilor declarate ca fiind vădit neîntemeiate, cu menținerea deciziei instanței de apel fără modificări.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, ținând cont de opiniile procurorului și a reprezentantul părții vătămate expuse în referințe, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi respinse, ca inadmisibile, din următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularii acestora.

În drept, raționamentele instanței care au stat la baza soluției de respingere a recursurilor declarate se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit căreia, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererilor de recurs depuse, instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de părți, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârea recurată este conformă legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să o afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de părți, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, și ar fi de natură să răstoarne soluția instanței de apel adoptate pe acest caz.

Astfel, analizând textual cererile de recurs declarate de inculpat și avocatul Bodean I., se constată că aceștia își întemeiază pretențiile, în drept, pe temeiurile

de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, semnalând totodată și pct.15) a aceleiași norme procesual penale, pledând pentru casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În vederea susținerii acestei poziții, în particular, se invocă faptul că, *instanța de apel nu și-a motivat corespunzător soluția de menținere a sentinței de condamnare adoptate în privința lui Burcă Ig. și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea adoptată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel neîntemeiat a respins cererea privind numirea unei expertize judiciare tehnico-economică în comisie, care ar fi stabilit cu certitudine volumul și valoarea lucrărilor realizate de către SRL "Masem Grup" în temeiul contractului de antrepriză încheiat cu "Consum" SA, iar prin toate acestea instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității, egalității părților în proces și, contrar prevederilor art. 24 Cod de procedură penală, art. 6 CoEDO, a privat apărarea de dreptul de a prezenta probe și a dovedi nevinovăția inculpatului, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil, admitând astfel o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Față de cele invocate, Colegiul penal lărgit, amintește că, motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei hotărâri penale de condamnare, așa cum s-a procedat și în cauza de față. Fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută în cauză și a concluzionat corect că aceasta se circumscrie încadrării juridice imputabile inculpatului de către partea acuzării.

În aceeași ordine de idei, se notează că instanța de apel și-a motivat decizia, în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, care stipulează limitele judecării cauzei, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la soluția expusă în pct. 4. din prezenta decizie.

Mai mult, din materialele dosarului rezultă că instanța de apel la examinarea cauzei, a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate, fapt care se confirmă prin procesul-verbal al ședințelor de judecată, le-a verificat minuțios, dându-le o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor au confirmat vinovăția inculpatului Burcă Ig. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, iar careva temeiuri de a dispune achitarea ultimului, pe acest capăt de acuzare, nu s-au stabilit nici de instanța de recurs.

Deci, în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, iar instanța de apel a dat răspuns argumentelor decisive invocate de părți, specificând motivele pe care și-a întemeiat soluția.

Pe de altă parte, se consemnează că, deși avocatul Bodean I. face trimitere la temeiurile de casare din pct. 6), totuși acesta a eșuat să motivează *in concreto* căror anume circumstanțe de fapt ale prezentei cauze acestea sunt subsecvente, or, una din condițiile de bază pe care trebuie să le întrunească cererea de recurs se referă la motivarea acesteia prin prisma erorilor de drept. Prin alte cuvinte, invocarea unor pretinse erori admise de instanța de apel urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă asupra căror anume motive trebuia, dar nu s-a pronunțat instanța prin decizie, în caz contrar acestea nu sunt preluate spre examinare de instanța de recurs.

În continuare, avocatul Bodean I., făcând trimitere la eroarea de drept din pct. 8) specifică că, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul judecării cauzei de instanțele de fond, nu s-a dovedit faptul că inculpatul ar fi comis careva fapte ce contravin legii. Indubitabil că, principala problemă pusă în discuție pe orice cauză penală se referă la existența sau inexistența vinovăției persoanei trimise în judecată în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată. În cauza de față, problema vinovăției inculpatului, pe capătul de acuzare privind deposedarea SA „Consum”, de bunuri în sumă de 2 559 116 lei, a fost minuțios verificată la etapa judecării apelurilor, corect statuându-se în acest sens că, ultimul se face vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiind sancționat la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

Pe aceeași linie de considerente, în contradicție cu poziția recurenților, Colegiul penal reamintește că aprecierea probelor, ca operațiune finală a activității de probațiune, permite judecătorului să determine măsura în care probele reflectă adevărul. Prin aprecierea tuturor probelor administrate, în ansamblul lor, judecătorul își formează convingerea cu privire la temeinicia sau netemeinicia acuzației înaintate, cu privire la măsura în care prezumția de nevinovăție a fost sau nu înlăturată prin probe certe de vinovăție și dacă se impune sau nu achitarea inculpatului pentru faptele deduse judecății.

La caz, fiind respectate aceste cerințe, instanța de apel, prin judecarea cauzei și analizarea minuțioasă a tuturor probelor cercetate, justificat a statuat că, Burcă Ig. se face vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, iar sentința de condamnare în privința acestuia urmează a fi menținută, motivându-și detaliat și clar soluția adoptată.

Or, modul în care se aplică obligația de a motiva hotărârile judecătorești poate varia în funcție de natura acestora și trebuie apreciat în lumina circumstanțelor cauzei (*Hiro Balani vs. Spania, din 09.12.1994*).

Totodată, după cum se învederează din conținutul cererilor de recurs, titularii acestora se focusează preponderent pe critici care țin nemijlocit de chestiunea de apreciere a probelor, afirmând că instanța de apel nu a dat o apreciere corespunzătoare probatoriului ajungând eronat la concluzia de

vinovăție a inculpatului pe capătul de acuzare privind deposedarea SA „Consam”, de bunuri, totuși față de aceste critici urmează de consemnat că în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate. Din atare considerente, ține exclusiv de competența instanțelor de fond de a se expune asupra probatoriului din dosar și de a-i da o apreciere corespunzătoare acestuia, ceea ce la caz s-a și realizat.

Revenind la conținutul recursurilor declarate, Colegiul lărgit reține că, avocatul Bodean I. susține că, instanța de apel neîntemeiat a respins cererea privind numirea expertizei judiciare tehnico-economică în comisie, care ar fi stabilit cu certitudine volumul și valoarea lucrărilor realizate de către SRL “Masem Grup”, în temeiul contractului de antrepriză încheiat cu “Consam” SA, Colegiul apreciază criticile respective ca fiind neîntemeiate, deoarece potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 02.02.2017 (f.d. 129, 130, vol.IV), se constată că cererea avocatului Pleșca V. privind numirea expertizei tehnico-economice în cauză a fost respinsă ca neîntemeiată, deoarece “(...)cererea poartă doar un caracter de tergiversare a examinării pricinii, dar nu de elucidare a unor aspecte (...)”, ulterior, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, inculpatul a solicitat repetat dispunerea efectuării expertizei tehnico-economice în vederea stabilirii cuantumului echivalent bănesc asupra lucrului efectuat de compania SRL “Masem Grup” față de “Consam” SA, la obiectul situat pe str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chișinău, iar prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03.05.2017 (f.d. 45-49, vol. V), cererea inculpatului a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, cu specificarea:“(...)motivele invocate de către inculpatul la dispunerea efectuării expertizei tehnico-economice nu sunt pertinente și, respectiv, nu pot constitui temei pentru a dispune efectuarea expertizei date, or, declarațiile reprezentantului părții vătămate, declarațiile martorilor, declarațiile inculpatului, precum și totalitatea de acte care au fost administrate la cauza penală reprezintă probe în cadrul procesului penal (art. 93 alin. (2), pct. 1) Cod procedură penală), respectiv, instanța de apel urmează să aprecieze relevanța, concludența și veridicitatea acestor probe.”

Prin urmare, instanța de apel corect a notat că respingerea demersului apărării privind efectuarea expertizei tehnico-economice nu lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil (art. 6§1 CoEDO), or, probele administrate la cauza penală, dintre care declarațiile reprezentantului părții vătămate, declarațiile martorilor, declarațiile inculpatului, în conținutul cărora sunt reflectate date despre materialele de construcții folosite, volumul de lucru efectuat, care apreciate în coraport cu actele anexate la cauză sunt suficiente în vederea stabilirii adevărului în cauza dată.

Tot aici este relevant de a specifica că, din conținutul declarațiilor inculpatului, rezultă că suma de 2 400 000 lei, obținută ca urmare a înstrăinării apartamentelor nr. 42, 51, 53, 57 și 60, amplasate pe str. Mihail Sadoveanu, 15,

mun. Chișinău, nu a fost reflectată în evidența contabilă, aceasta fiind o omisiune, dar a fost împrumutată persoanei fizice - Burcă Ig. prin modalitatea încrederii, care la rândul său urma să presteze servicii către SRL "Masem Grup". A utilizat banii obținuți de la cesionarea apartamentelor la alte obiecte în scopul măririi profitului întreprinderii, în baza contractelor de antrepriză cu alte întreprinderi, iar banii parveniți de la celelalte întreprinderi erau cheltuiți pentru necesitățile companiei SRL "Masem Grup".

La fel, potrivit declarațiilor inculpatului, rezultă că dânsul a propus oferta, calcul devizului fiind efectuat de persoana cu prenumele „Elena” la rugămintea lui, astfel devizul lucrărilor fiind micșorat cu 100 000 lei mai puțin decât cel mai mic deviz propus de alte întreprinderi, doar pentru a fi încheiat contractul de antrepriză cu SRL "Masem Grup".

De asemenea, potrivit declarațiilor Turuța N., banii obținuți din vânzarea apartamentelor nu au fost reflectați în contabilitatea firmei și în calitate de șef-contabil nu a participat la actul de încheiere a lucrărilor executate de către SRL "Masem-Grup" în beneficiul "Consam" SA. Personal nu a văzut dacă lucrările au fost efectuate deoarece niciodată nu a fost la obiect. Nu își amintește când a semnat și nici de către cine i-au fost înmânate documentele pentru a fi semnate.

În acest context, Colegiul lărgit reține și acțiunile inculpatului întreprinse pentru a căpăta încrederea de la administratorul SA "Consam" și de a încheia contractul de antrepriză, care s-au realizat prin diferite convorbiri cu persoane care nu sunt angajați la întreprinderea SA "Consam", or, inculpatul a indicat că a achitat diferite sume de bani pentru semnarea contractului în cauză. În ansamblu, aceste acțiuni denotă cu certitudine faptul că Burcă Ig. intenționând să intre în posesia bunurilor SA "Consam" a întreprins diferite acțiuni, scopul cărora era semnarea contractului, iar ulterior dobândirea bunurilor părții vătămate.

Prin urmare, Colegiul penal susține concluzia privind temeinicia acuzării referitoare la prezența în acțiunile inculpatului Burgă Ig. a elementelor constitutive ale infracțiunii imputate pe capătul de acuzare privind deposedarea de bunuri a SA „Consam”, faptele acestuia corect fiind încadrate în prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal. Prezența în acțiunile inculpatului atât a elementelor care caracterizează *latura obiectivă* a infracțiunii imputate, cât și a celor care caracterizează *latura subiectivă* a acestei infracțiuni, au fost demonstrate prin probele acumulate la faza urmăririi penale și examinate în cadrul ședințelor instanțelor de fond.

Or, inculpatul profitând de încrederea acordată SA "Consam", fără a întreprinde careva acțiuni în vederea executării lucrărilor de construcție în conformitate cu prevederile contractuale, dându-și seama că prin aceasta produce o pagubă a urmărit împlinirea acestui scop, care se identifică cu realizarea unui *folos material injust*, ceea ce la caz definește *intenția* criminală, pe care o posedă anterior acțiunilor sale.

În acest sens, Colegiul lărgit va aprecia critic argumentele recurențelor precum că lucrările nu au fost finalizate deoarece suprafața obiectului a fost mult mai mare și că în procesul-verbal nr. 1 de recepție a lucrărilor executate pe anul 2015 la complexul locativ situat în mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 15, și borderoul de construcție montaj, nu a fost indicată corect suprafața lucrărilor efectuate, or, inculpatul însuși a confirmat faptul că a încheiat contractul de antrepriză, cât și devizul local, de fapt propus de ultimul în calitate de ofertă.

Astfel, administratorul SRL "Masem-Grup", în persoana lui Burcă Ig., de la bun început nu a avut *intenții* să execute obligațiile asumate prin contractul de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.03.2015, iar după ce a primit acordul de înstrăinare a celor 5 apartamente, le-a vândut altor persoane, iar banii primiți în urma vânzării apartamentelor nu i-a reflectat în evidența contabilă a SRL "Masem-Grup", însușind în mod ilegal aceste sume bănești.

La fel, nu poate fi reținută afirmația apărării precum că, instanța de apel a comis mai multe erori de drept procedural, prin încălcarea dispozițiilor din art. 24, 100 alin. (4), 101, 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, întrucât supunând verificării decizia recurată în acest sens, Colegiul nu a stabilit că atare încălcări ar fi fost admise, mai mult că recurenții nici nu indică în ce concret constau aceste încălcări și căror anume circumstanțe de fapt ele sunt subsecvente.

Din cererea de recurs declarată de inculpat se relevă și poziția certă a acestuia de nerecunoaștere a vinovăției pe capătul de acuzare privind deposedarea SA „Consam”, de bunuri, susținută pe tot parcursul procesului penal, totuși, de facto, nerecunoașterea vinovăției nu echivalează cu dispunerea achitării în privința inculpatului, atâta timp cât prin probe concludente și pertinente vinovăția acestuia a fost cu certitudine dovedită de către procuror. Adică, faptul nerecunoașterii vinovăției nu-l absolvă pe inculpat de la răspunderea penală pe care acesta o poartă pentru faptele prejudiciabile comise.

În partea ce ține de invocarea de avocatul Bodean I. a jurisprudenței CtEDO, instanța de recurs consideră că precedentele invocate au avut ca obiect de discuție alte circumstanțe decât cele existente în prezenta cauză. Astfel, prevederile art. 6§1 CoEDO, în speță nu sunt aplicabile.

În final, urmează de reiterat că, la etapa precedentă de judecare a prezentei cauze, toate chestiunile disputate în procedură de recurs au fost puse în discuție de instanța de apel, respectiv în decizia adoptată se conțin deja argumentele privitor la netemeinicia criticilor aduse de avocatul Bodean I. și inculpat, care pledează pentru achitare.

Instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în hotărârea contestată, totodată, notând că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate, constatându-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale

ale participanților la proces, iar probele puse la baza hotărârilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor formulate de instanțe.

Față de cele ce preced, în opinia Colegiului penal lărgit, în speța dată, instanța de apel, rezultând din ansamblul probator administrat și cercetat în cadrul ședințelor de judecată, corect a respins alegațiile părții apărării precum că Burcă Ig. urmează a fi achitat pe toate capetele de acuzare, deoarece procurorul a adus suficiente probe pentru a confirma vinovăția acestuia.

În esență, toate acestea conturează și convingerea fermă a instanței de recurs că inculpatul se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate acestuia, urmând să execute pedeapsa stabilită de instanța de fond, în volum deplin.

Pe cale de consecință, Colegiul penal lărgit menționează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-417 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, neexistând careva temeiuri pentru admiterea recursurilor ordinare în sensul declarat de recurenți.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către inculpatul Burcă Igor și avocatul acestuia, Bodean Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, în cauza penală în privința lui *Burcă Igor XXXXX*, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 aprilie 2018.

Președinte
Judecătorii

Petru Ursache
Constantin Alerguș
Vladimir Timofti
Nadejda Toma
Anatolie Țurcan

OPINIE SEPARATĂ

a judecătorilor Constantin Alerguș și Vladimir Timofti

(Conform art. 340 alin. (3) Cod de procedură penală pe cauza penală în
privința lui **BURCĂ Igor XXXXX**)

06 martie 2018

mun. Chișinău

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 23 februarie 2017, Burcă Ig. a fost achitat pe capătul de învinuire privind dobândirea ilicită prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor SRL „Daconis”, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Burcă Ig. a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de către reprezentantul părții vătămate, a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Burcă Ig. în beneficiul SA „Consam”, a sumei de 2 559 116 lei, cu titlu de prejudiciu material și sumei de 2 000 lei, pentru cheltuielile de asistență juridică, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, în perioada lunii martie 2015 până în luna august 2015, data nu a fost posibil de stabilit cu certitudine de către organul de urmărire penală, Burcă Ig., urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul efectuării lucrărilor de fațadă a unui imobil din str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chișinău, în mod ilegal a deposedat SA „Consam”, de bunuri în sumă de 2 559 116 lei, valoarea a cinci apartamente.

Astfel, în temeiul contractului de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.03.2015, încheiat între SA „Consam”, în persoana lui Cuconescu N. și SRL „Masem-Grup” în persoana lui Burcă Ig., ultimul s-a obligat să execute lucrări de finisare a fațadei casei de locuit de pe str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chișinău, în suma totală de 3 792 283 lei, iar în schimb beneficiarul urma să se achite cu antreprenorul prin transmiterea drepturilor investiționale asupra apartamentelor: nr. 42, 51, 53, 57 și 60 din casa nou construită, în sumă totală de 3 843 900 lei. După începerea lucrărilor de construcție, administratorul SRL „Masem-Grup”, Burcă Ig., a cesionat drepturile investiționale asupra 5 apartamente către persoane terțe, primind în acest sens și acordurile scrise ale administrației SA „Consam”, convingându-i, că toate obligațiile companiei SRL „Masem-Grup”, de executare a lucrărilor vor fi respectate cu strictețe.

Imediat după primirea acordurilor de cesionare a drepturilor investiționale și înstrăinarea apartamentelor către alte persoane, administratorul SRL „Masem-Grup”, Burcă Ig., a stopat lucrările de construcție, executând doar o parte a lucrărilor de finisare a fațadei blocului locativ în sumă de 1 233 167 lei, ce se confirmă prin procesul-verbal de cercetare a lucrărilor executate nr. 1, întocmit de către reprezentanții companiei SA „Consam” și angajații SRL „Masem-Grup” - contabilă Turuta N. și dirigintele de șantier, Calarașan I.

Astfel, administratorul SRL „Masem-Grup”, în persoana lui Burcă Ig., de la bun început nu a avut intenții să execute obligațiile asumate prin contractul de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.03.2015, iar după ce a primit acordul de înstrăinare a 5 apartamente, le-a vândut altor persoane, iar banii primiți în urma vânzării apartamentelor nu i-a reflectat în evidența contabilă a SRL „Masem-Grup”, însușind în mod ilegal aceste sume bănești.

Ca urmare, profitând de încrederea acordată, fără a întreprinde careva acțiuni în vederea executării lucrărilor de construcție în conformitate cu prevederile contractului de antrepriză nr. 30/03-15 din 30.05.2015, încheiat cu SA „Consam”, Burcă Ig. a însușit ilegal banii obținuți, în urma vânzării apartamentelor cesionate, folosindu-i în scopuri personale, prin ce a dobândit ilicit de la SA „Consam”, bunuri în valoare de 2 559 116 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Burcă Ig. a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Tot el, a fost învinuit de faptul că, urmărind scopul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, în calitate de administrator al SRL „Masem-Grup”, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 23 din 14.05.2015, încheiat între SRL „Masem-Grup”, în persoana lui Burcă Ig. și SRL „Daconis”, în persoana administratorului Scutaru N., știind cu certitudine, că nu va achita mărfurile ce urma să le primească, necăutând la faptul că la data încheierii contractului Burcă Ig. deja cesionase drepturile patrimoniale asupra a două dintre apartamentele primite de la SA „Consam”, în perioada 14.05.2015-13.08.2015, conform facturilor fiscale, a primit de la SRL „Daconis”, materiale de construcție în sumă totală de 493 557 lei, dintre care materiale în sumă de 185 814 lei, au fost returnate furnizorului SRL „Daconis”, iar restul mărfurilor în sumă totală de 307 742 lei, au fost însușite în mod ilegal de către Burcă Ig., fără a fi achitate.

Ca urmare, profitând de încrederea acordată, fără achitarea mijloacelor bănești pentru materialele primite de la SRL „Daconis”, Burcă Ig. a însușit ilegal banii obținuți, a dobândit ilegal de la SRL „Daconis”, bunuri în sumă de 307 742 lei.

Acțiunile lui Burcă Ig., pe acest capăt al învinuirii, au fost calificate de procuror conform art. 190 alin. (5) Cod penal.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri inculpatul și avocatul acestuia, Pleșca V. care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitat, deoarece faptele inculpatului nu întrunesc elementele

constitutive ale infracțiunii imputate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, apelurile declarate au fost respinse ca fiind nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a indicat că, prima instanță pe parcursul examinării cauzei corect a aplicat normele legislației procesual-penale ce se referă la examinarea multilaterală, obiectivă și completă a cauzei penale cu respectarea principiului nemijlocirii, oralității și contradictorialității procesului penal, cu verificarea împrejurărilor de fapt și constatarea aspectelor de drept importante pentru justa soluționare a cauzei, printr-o cercetare amplă a probelor administrate de organul de urmărire penală, cărora li s-a dat o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinentei, utilității, veridicității concluziilor și coroborării reciproce.

În acest sens, instanța de apel a stabilit că vinovăția inculpatului pe episodul de escrocherie în privința părții vătămate SA „Consam” și-a găsit confirmare prin probele administrate, ce au servit obiect de cercetare în instanța de fond fiind suplimentar verificate în instanța de apel, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat a fost apreciată ca fiind o metodă de apărare în vederea evitării răspunderii penale.

Instanța de apel analizând argumentele invocate de avocat și inculpat în cererile de apel în susținerea poziției de nevinovăție a ultimului a constatat că, acestea nu și-au găsit confirmare în cadrul cercetării judecătorești și se combat în totalitate de probele administrate de acuzatorul de stat.

Instanța de apel a constatat că, inculpatul neavând un suport economic bine organizat a încheiat contractul de antrepriză, conform căruia s-a obligat să execute lucrări de finisare a fațadei casei de locuit din mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 15, în sumă totală de 3 792 283 lei. La fel, s-a constatat că inculpatul nu dispunea de mecanisme specifice pentru demararea lucrărilor, nu avea angajați și specialiști în domeniu, fapt care se confirmă și prin declarațiile martorilor Călărășan I. și Vartic M., care au declarat că au început lucrările ca urmare a unor înțelegeri verbale cu inculpatul în luna aprilie 2015, însuși inculpatul a declarat că a început lucrările din surse proprii. Mai mult ca atât, instanța de apel a reținut că, reprezentantul părții vătămate SA „Consam”, Cuconescu N. a indicat că după fiecare acord în privința înstrăinării apartamentelor lucrul companiei de construcție se activa.

Totodată, instanța de apel a reținut că, modalitatea de înstrăinare a apartamentelor nu era coordonată cu volumul lucrărilor executate, dar în dependență de stabilirea persoanelor care doreau să procure apartamente.

Astfel, inculpatul a indicat că la înstrăinarea unui apartament a mai adăugat bani proprii, care ulterior urmau să fie restituiți de Verlan I., apoi a declarat că astfel a procedat când a fost înstrăinat două apartamente Bocan A.

Tot inculpatul a declarat că apartamentele au fost înstrăinate la un preț mult mai mic, iar banii obținuți din cesionarea apartamentelor chiar și cu un preț mai mic i-a transmis lui Budurin V. și i-a investit în SRL „Eurovalcons”.

Din conținutul declarațiilor inculpatului rezultă că suma de 2 400 000 lei, obținută ca urmare a înstrăinării apartamentelor nu a fost reflectată în evidența contabilă, aceasta fiind o omisiune, dar a fost împrumutată persoanei fizice - Burcă Ig. prin modalitatea încrederii, care la rândul său urma să presteze servicii către SRL „Masem Grup”, a utilizat banii obținuți de la cesionarea apartamentelor la alte obiecte în scopul măririi profitului întreprinderii, în baza contractelor de antrepriză cu alte întreprinderi, iar banii parveniți de la celelalte întreprinderi erau cheltuiți pentru necesitățile companiei SRL „Masem Grup”.

În acest sens, instanța de apel a apreciat critic argumentele apelanților precum că lucrările nu au fost finisate deoarece suprafața obiectului a fost mult mai mare și că în procesul-verbal nr. 1 de recepție a lucrărilor executate pe anul 2015, la complexul locativ situat în mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 15 și borderoul de construcție montaj, nu a fost indicată corect suprafața lucrărilor efectuate, or, inculpatul însuși a confirmat faptul că a încheiat contractul de antrepriză, cât și devizul local, de fapt propus de ultimul în calitate de ofertă.

Instanța de apel a precizat că, în cazul în care inculpatul ar fi acționat ca o persoană de bună-credință, care urmărea scopul onorării obligațiilor contractuale se prezumă că până la semnarea contractului și acceptarea devizului a făcut cunoștință cu volumul de lucru respectiv și devizul local, iar în caz de constatare a unor neajunsuri, inculpatul în calitate de administrator al companiei ce urma să presteze servicii de efectuare a lucrărilor de fațadă a unui imobil, în conformitate cu pct. 9 din contract, urma să invoce aceste aspecte în adresa administrației SA „Consam”.

În acest context, instanța de apel a stabilit intenția inculpatului de a sustrage bunurile părții vătămate SA „Consam”, prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-l cu rea-credință a ignorat orice prevedere din contract, l-a semnat, începând careva lucrări doar cu scopul intrării în posesia apartamentelor pe care le-a înstrăinat, însușind în cele din urmă mijloacele bănești.

Instanța de apel a respins ca nefondate și argumentele apelanților precum că în procesul de lucru au fost întocmite mai multe procese-verbale de recepție a lucrărilor executate și anume pentru lunile aprilie, mai, iunie, iulie, iar cel de la (f.d. 62-66), este doar pentru luna septembrie 2015, deoarece aceste afirmații rezultă din declarațiile martorului Călărășan I. care de fapt a declarat că deja în luna septembrie lucrările au fost stopate, fapt confirmat și de martorul Vartic M., care a participat la executarea lucrărilor.

În ceea ce privește argumentele apelanților precum că procesul-verbal din luna septembrie 2015, nu a fost semnat de Burcă Ig. instanța de apel a reținut că, SA „Consam”, avea obligațiunea de a construi blocul locativ, inclusiv și efectuarea lucrărilor de fațadă, care urmau să fie îndeplinite de SRL „Masem

Grup”, însă din motivul că administratorul Burcă Ig. după ce a însușit banii nu s-a mai prezentat la obiect, însă cu scopul de a continua aceste lucrări SA „Consam” a fost nevoită să stabilească printr-un proces-verbal volumul de lucru efectuat, care în lipsa administratorului a fost semnat de contabilul-șef, care a eliberat factura fiscală.

De către instanța de apel au fost apreciate critic argumentele apelanților precum că, inculpatul ar fi fost judecat în baza unor copii, iar în acest context instanța a notat că, copiile actelor la care face referire apărarea și care au fost anexate la materialele cauzei penale au fost confirmate ca fiind veridice originalului de către SA „Consam”, mai mult ca atât, aceste acte nu au constituit obiectul unui sesizări pe marginea veridicității acestora.

Cu referire la argumentele apelanților precum că în vederea stabilirii obiective a volumului real al materialelor de construcție utilizate și lucrărilor de finisare a fațadei casei de locuit de pe str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chișinău ar fi necesar efectuarea unei expertize tehnico-economice, care putea fi o modalitate unică de stabilire a volumului real al lucrărilor executate în lipsa documentelor acceptate de ambele părți, instanța de apel a notat că, atât prin încheierea primei instanței din 02.02.2017, cât și prin încheierea instanței de apel din 03.05.2016, cererile respective au fost respinse ca fiind neîntemeiate, menționând în acest sens că, motivele invocate nu sunt pertinente și, respectiv, nu pot constitui temei pentru a dispune efectuarea expertizei, or, declarațiile reprezentantului părții vătămate, declarațiile martorilor, declarațiile inculpatului, precum și totalitatea de acte care au fost administrate la cauza penală reprezintă probe în cadrul procesului penal (art. 93 alin. (2), pct. 1) Cod procedură penală).

Tot la acest capitol, instanța de apel a notat că, respingerea demersurilor menționate nu a lezat dreptul inculpatului la un proces echitabil, or, probele administrate la cauza penală, dintre care declarațiile reprezentantului părții vătămate, declarațiile martorilor, declarațiile inculpatului, în conținutul cărora sunt reflectate date despre materialele de construcții folosite, volumul de lucru efectuat, care apreciate în coraport cu actele anexate la cauză sunt suficiente în vederea stabilirii adevărului în cauza dată.

Instanța de apel a apreciat critic și argumentele apelanților referitor la existența unor relații civile între SA „Consam” și SRL „Masem Grup”, or, din totalitatea probelor administrate de acuzatorul de stat s-a constatat că inculpatul în calitate de administrator al S.R.L „Masem Grup”, parte contractantă nu a acționat cu bună-credință, dânsul după ce a primit acordul de a fi înstrăinate cele 5 apartamente și vânzându-le terțelor persoane, a însușit aceste mijloace bănești, fără a întreprinde careva acțiuni în vederea executării lucrărilor de construcție în conformitate cu prevederile contractului de antrepriză.

În contextul circumstanțelor menționate supra, instanța de apel a constatat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute la 190 alin. (5) Cod penal, a fost pe deplin dovedită prin probele administrate la cauza penală, care

au fost cercetate în instanța de fond și cercetate și verificate în instanța de apel, iar careva temeuri de a achitare a acestuia, instanța de apel nu a stabilit.

6. Împotriva deciziei instanței de apel declară recursuri ordinare inculpatul și avocatul acestuia, Bodean I., care solicită:

inculpatul, fără a invoca vre-un temei de drept din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, prin care a fost menținută sentința de condamnare, menționând că nu este vinovat de comiterea infracțiunii imputate, fapt pe care îl va demonstra.

avocatul Bodean I., invocând temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat, autorul acestuia invocă argumente similare celor indicate anterior în apel de partea apărării și descrise în *pct. 3. al prezentei decizii*, suplimentar menționând că, în decizia contestată sânt consemnate detaliat, alegațiile expuse în apelul inculpatului și al apărătorului, însă, din conținutul acesteia rezidă că instanța a omis să se pronunțe integral asupra lor. Toate aprecierile de fapt și de drept, precum și toate concluziile instanței s-au rezumat la însușirea concluziilor și soluției adoptate de prima instanță. Fiind solidară eu concluziile instanței de fond privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare, instanța de apel a reluat motivele jurisdicției de primă instanță, fapt inacceptabil și contrar prevederilor legale.

Apărătorul susține că, instanța de apel a expus desfășurat în cuprinsul deciziei toate probele cercetate în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, a descris detaliat conținutul lor, le-a completat cu declarațiile făcute de părți la etapa judecării apelurilor, însă, lipsește aprecierea amplă a probatoriului administrat în cauză prin prisma argumentelor apelanților, în schimb sânt preluate concluziile primei instanțe, care au și determinat menținerea sentinței de condamnare.

Astfel, instanța de apel nu a supus analizei și nu a dat nici o apreciere declarațiilor martorilor Turuța N. și Budurin V., care coroborează cu aspectele relatate de către inculpat și anume că valoarea lucrărilor de finisare la executate de SRL "Masem Grup", la complexul locative din str. Mihail Sadoveanu, 15, după calculele efectuate ar fost de 2 430 000 lei.

Mai mult, instanța de apel nu a oferit niciun răspuns plauzibil la alegația apelanților referitoare la divergențele sumelor lucrărilor executate de SRL "Masem Grup", la fațada blocului locativ din str. Mihail Sadoveanu, 15.

Instanța de apel, respingând demersul apărării privind efectuarea expertizelor a încălcat principiul contradictorialității, egalității părților în proces și, contrar prevederilor art. 24 Cod de procedură penală, art. 6 CoEDO, a privat apărarea de dreptul de a prezenta probe și a dovedi nevinovăția inculpatului, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În jurisprudența CtEDO s-a conturat standardul „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*”, care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture dubiul (*hotărârea Bragadireanu v. România, din 6.12.2006; hotărârea Orhan v. Turcia din 18.06.2002; hotărârea Irlanda v. Regatul Unit din 18.01.1978*). Adicional, Curtea a menționat că, acest standard de probă poate fi pe deplin înțeles doar prin raportare la principiul *in dubio pro reo*, care, constituie o garanție a prezumției de nevinovăție. Astfel, potrivit art. 8 Cod de procedură penală, *concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea bănuitului. învinuitului, inculpatului.*

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2018, s-a dispus respingerea ca inadmisibile a recursurilor declarate, cu menținerea hotărârilor atacate.

8. Am semnat cu respect decizia menționată, dar nu suntem de acord cu soluția adoptată de majoritatea membrilor Colegiului penal lărgit și ne expunem prin prezenta, opinia noastră separată.

Astfel, analizând actele cauzei în coroborare cu argumentele formulate de titularul dreptului de recurs, considerăm că recursul declarat de avocatul Bodean I., urma a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Pledăm pentru soluția respectivă, deoarece considerăm că decizia instanței de apel este neîntemeiată și nemotivată.

Menționăm că în speța dată, în cadrul examinării cauzei în prima instanță, de către inculpat, întru stabilirea cu certitudine a volumului și valoarea lucrărilor realizate de către SRL “Masem Grup” în temeiul contractului de antrepriză încheiat cu SA “Consam”, a fost solicitată efectuarea expertizei tehnico-economică, însă prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 02 februarie 2017, cererea înaintată a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 129, 130, vol. IV).

Prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că, “(...) cererea poartă doar un caracter de tergiversare a examinării pricinii, dar nu de elucidare a unor aspecte (...)”,

Ulterior, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, de către partea apărării a fost înaintat repetat demers privind numirea unei expertize tehnico-economice în comisie.

În pofida faptului dat, prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2017, cererea menționată a fost respinsă ca neîntemeiată, instanța menționând că “(...) motivele invocate de către inculpatul Burcă Igor la dispunerea efectuării expertizei tehnico-economice nu sunt pertinente și respectiv, nu pot

constitui temei pentru a dispune efectuarea expertizei date, or, declarațiile reprezentantului părții vătămate, declarațiile martorilor, declarațiile inculpatului, precum și totalitatea de acte care au fost administrate la cauza penală reprezintă probe în cadrul procesului penal (art. 93 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală), respectiv, instanța de apel urmează să aprecieze relevanța, concludența și veridicitatea acestor probe.” (f.d. 45-49, vol. V).

Sub acest aspect învedereăm că, prin abordarea dată, instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității, egalității părților în proces și, contrar prevederilor art. 24 Cod de procedură penală, art. 6§1 CoEDO, a privat apărarea de dreptul de a prezenta probe și a dovedi nevinovăția inculpatului, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil. În așa mod fiind comisă eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței.

În contextul dat, aceleași cerințe sânt stipulate și în art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, conform cărora toate probele administrate în cauza penală trebuie să fie verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar ulterior, acestea urmează a fi analizate în coroborare din punct de vedere al relevanței, concludenței, utilității și veridicității informației ce o conțin.

Astfel, divergențele menționate de partea apărării, impun efectuarea în cauză a unei expertize tehnico-economică pentru stabilirea cu certitudine a volumului și valoarea lucrărilor realizate de către SRL “Masem Grup” în temeiul contractului de antrepriză încheiat cu SA “Consam”.

În situația dată, reținem că, conform copiei autentificate a Procesului-verbal Nr. 1, de recepție a lucrărilor executate la complexul locativ din str. Mihail Sadoveanu, 15, bloc. Nr. 2, valoarea lucrărilor executate este indicată a fi 1 134 959,54 lei. Procesul-verbal în original nu a fost semnat de administrația SRL “Masem Grup” (f.d. 62-64. vol.I). Potrivit acestuia se atestă că, posibil, pe original ar fi fost scris “Contabil Turtită N.” și aplicată o semnătură, de asemenea ar fi fost aplicată ștampila SRL “Masem Grup”- contabilitatea.

Conform copiei autentificate a Procesului-verbal Nr. 1 (cu referințe similare în rubrici), valoarea lucrărilor este indicată în sumă de 1 233 167,33 lei, această copie nu a fost semnată de vre-un angajat al SRL “Masem Grup”, fiind indicat proces-verbal Nr. 1 de recepție a lucrărilor executate pe luna septembrie 2015, iar valoarea lucrărilor este indicată a fi de 1 233 167,33 lei (f.d.56-58,vol. III).

Potrivit declarațiilor martorului Budurin V., volumul lucrărilor efectuate de Burcă Ig. în sumă de 2 300 000 lei, 2 430 000 lei, reprezintă volumul total al fațadei (f.d. 122, 123, vol. IV).

De asemenea, potrivit declarațiilor martorului Turuța N., relatate în cadrul ședinței instanței de fond, aceasta nu a fost niciodată la fața locului și nu a văzut ce lucrări au fost executate la complexul locativ din str. Mihail Sadoveanu, 15, mun. Chișinău, ea a semnat în mod mecanic Procesul-verbal nr. 1 de recepție a lucrărilor executate, fără a cunoaște situația, nu își amintește când a semnat actul

și dacă la acel moment activa la SRL "Masem Grup" (f.d. 1-3, vol. IV).

Articolul 6§1 CoEDO prevede dreptul la un proces echitabil, care cuprinde nu doar pronunțarea unei hotărâri, dar și examinarea circumstanțelor relevante pentru cauză, aprecierea și analiza lor sub toate aspectele, cu obligația instanței de proceda la un examen atent al tuturor capetelor de cerere formulată de reclamant, al argumentelor și cererilor de probă ale părților, cu impunerea unui răspuns detaliat la fiecare alegație. Deci, instanța este obligată să indice motivele pe care se întemeiază soluția adoptată, lipsa unei motivări suficiente a deciziei fiind apreciată drept o violare a normei enunțate. Aceste rigori nu au fost respectate de către instanța de apel la examinarea cauzei curente.

În același context, de subliniat că, referitor la procesul de apreciere a probelor, în jurisprudența CtEDO s-a conturat standardul „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*”, care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture dubiul (*cauza Bragadireanu v. România, din 06.12.2006; Orhan v. Turcia din 18.06.2002; Irlanda v. Regatul Unit din 18.01.1978*). Adicional, Curtea menționează că acest standard de probă poate fi pe deplin înțeles doar prin raportare la principiul *in dubio pro reo*, care, constituie o garanție a prezumției de nevinovăție.

Astfel, potrivit art. 8 Cod de procedură penală, *concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea bănuțului. învinuitului, inculpatului.*

Aceste rigori nu au fost respectate în speța vizată, toate probele administrate nu au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile instanțelor de fond privind respingerea demersurilor apărării în sensul efectuării expertizei tehnico-economică sânt formale și nefondate.

Față de considerentele ce preced, ne exprimăm dezacordul cu colegii din completul de judecată pe marginea judecării cauzei date în ordine de recurs.

În temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, expunem și semnăm prezenta opinie separată în cauza dată, care o anexăm la dosar.

Judecătorii

Constantin ALERGUȘ
Vladimir TIMOFTI